

DM-PRESS

Hazánk és a hideg

Aki nagy hidegben és erős hófúvásban — amikor mélyen fagypontra alá süllyed a hőmérő higanyszála — nem járt még kint a szabadban, a pusztán, a mezőn, vagy akár az országúton, az nem is tudja, hogy milyen kegyetlen erő lakik olykor az időjárásban. Egy lépésre sem lehet ellátni, a hideg csontig hatol, könnyen elveszíti tájékozódási képességét ember és állat. S ez előfordulhat egy-egy napon, de tarthat hetekig, sőt akár egy egész tél is lehet farkasordító. Az értelmező szótár szerint a farkasordító hideg: „rendkívül zord, hideg időszak”.

Találó szólásmondás

De honnan is ered ez a régi keletű és igen találó kifejezés? Amikor a Kárpátok medencéjében a tél megveti a lábát, vastag hótakaró borít be mindent, és a hőmérséklet tartósan mélyen a fagypontra alá süllyed, akkor az állatok az erdőben és a hegyekben élelem nélkül maradnak. Felkeresik az emberlakta helyeket, a tanyát, a falut, sőt olykor még a városztelekre is bemenekednek, hogy élelemhez jussanak. Főleg a farkas — amíg gyakori volt — csordákba verődve, de olykor egyedül is elindult élelem után az emberlakta vidékre. Innen ez a szólásmondás, amelyet még ma is használunk.

Közel egy évszázaddal ezelőtt, 1893. január 23-iki számában a Pesti Napló ezt írta: „A nagy hidegben az ölnyi magas hó következtében a farkasok garázdálkodása egyre veszedelmesebbé vált. Fényes nappal rontottak be a falvakba, s az emberek szeméi elől vitték el zsákmányaikat. Az emberek nem mertek kimenni”.

Szerencsére ritka

Fölvetődik a kérdés, hogy napjainkban is lehet-e még ilyen farkasordító tél. Ha ritkán is, de bizony lehet. Történelmünk folyamán volt egynéhány ilyen kegyetlen tél. 1458-ban a Hunyadi Mátyás királlyá választott lovas csapatok a nagy hidegben a Duna jegén keltek át Rákosról Budára. Janus Pannonius így írt: „a hősök kardja is hüvelyébe fagyott Boréas fagyos lehelletétől”. Az 1816-os térről hiteles források írták, hogy a mínusz 30, mínusz 40 fokos hidegben és a méteres hóban számos ember és állat fagyott meg. Egyes házakat úgy betemetett a hó, hogy csak a

kémény felől lehetett őket megközelíteni. A házakban rekedt emberek bútorokkal fűtöttek. Egy-egy nagyobb alföldi városban 10–20 megfagyott utast, pástort, katonát számoltak össze. A Bánságban 200 000 ökör és 400 000 juh pusztult el. Századunkban farkasordító volt az 1928–29-es és az 1939–40-es tél. E teleken néhol a borospincékben megfagyott a bor, zsákokkal vitték haza, és kilóval mérték. Hasonló esetekről többször tettek említést a régi krónikák.

A zord tél esélye

S hogy mit is nevezünk hazánkban megfelelő télnek? Amikor a három téli hónap (a december, a január és a február) középhőmérséklete +1 és -1 fok közé esik — közepes térről beszélünk. Enyhe a tél, ha +1 foknál magasabb a középhőmérséklet, és meleg, ha +2 fok fölé emelkedik. Rekordmelegnek számít, ha már a +4 fokot közelíti meg a középhőmérséklet. Ilyen volt az 1950–51-es télünk. Hideg a tél, ha a középhőmérséklete -1 fok alá esik, s ha -2 fok alá csökken, már zord térről kell beszélnünk. S rekord a hideg, amikor -4 fok alatt van a téli középhőmérséklet. Ezt azonban már katasztrofális télnek kell minősíteni. Ilyen is előfordult már, a múlt században az 1829–30-as télen, majd pedig 1890–91-ben. A jelen században az 1928–29-es, majd az 1939–40-es tél megközelítette a hidegrekordot.

Hogyan is alakulhat ki hazánkban a tartós hideg? Először is megfelelő vastag hótakaró szükséges hozzá. Ezt követően sarkvidéki vagy szibériai eredetű hideg levegőnek kell érkeznie, és tartós magas nyomású légköri képződménynek — anticiklonnak — kell kialakulnia. A nagy hideg azután helyben keletkezik, az erős kisugárzás és a medence „hidegsapda”-hatásának következtében.

A hideg teleket a szárazföldi, azaz kontinentális hatás hozza létre, az enyhe teleket az óceáni, vagyis a tengeri hatás. A statisztikai adatok tanúsága szerint évtizedenként kell egy-egy zord télre felkészülnünk. Átlagosan enyhe tél körülbelül 50 százalékban, míg meleg csak 20 százalékban, hideg és zord tél 30 százalékban fordul elő.

Az ideai térről még nem készíthető mérleg, de látható, hogy fő jellemzője a csapadékszegénység.

Vagy a kés, vagy a börtön

Az amerikai Indiana állam törvényhozói egyszer s mindenkorra véget kívánnak vetni a szexuális bűnözés reménytelen eseteinek. Richard Worden javaslata a T. Ház asztalán fekszik, szavazásra előkészítve. A republikánus honatya, úgy látszik, kétségbe vonja az emberi nem megjavításának lehetőségét, ehelyett radikális beavatkozást sürget. Egészen pontosan: orvosi beavatkozást. Mint a La Repubblica New York-i híréből kitűnik, ha Mr. Worden javaslatát elfogadják, Indiana államból eltűnnek a visszaeső nemi erőszakoskodók, valamint a kiskorúak

megrontói. Ezeket ugyanis megfosztják férfiasságuktól, illetve nők esetében sebészi beavatkozást hajtanak végre a petefészkekben. A törvényjavaslat előterjesztője levonta a tanulságot a múlt évi vitából, amikor is „barbárság” minősítéssel elutasították azt. Most viszont az új záradék választási lehetőséget is ad az érintetteknek: vagy a kés, vagy a börtön.

A társadalmi előnyön túl nem hagyható figyelmen kívül, hogy az, aki a kést választja, eleve nyerő pozícióból indul minden későbbi apasági keregettel szemben.

Mélyfúrás-geofizikai műszer család

Magyarországon az utóbbi évtizedekben a legfelső vízadó rétegek fokozatosan elszennyeződtek, főként a helytelen szennyvízkezelés és a túlzott műtrágyázás következtében. A nitrátosodás néhol már a mélyebben fekvő vízadó rétegeket is veszélyezteti. Az ivóvíznyerés egyre nehezedő feladattá válik, s a felszín alatti vizek minőségének, mozgásának megbízható nyomonkövetése és előrejelzése is halaszthatatlan.

Ennek a feladatnak a megoldásához kíván hozzájárulni a Magyar Állami Eötvös Loránd Geofizikai Intézet (ELGI), amely olyan mélyfúrás-geofizikai műszer családot fejlesztett ki, amely nem csak a víz és a szilárd ásványok kutatására alkalmas, hanem a már meglévő fúrások, kutak rendszeres vizsgálatára is.

A szállítható mini szelvényező rendszer felszíni egy-ségéhez 300 méter mélységig lebocsátható szonda csatlakozik. A speciális kábeles összeköttetés egyidejűleg négy paraméter mérését teszi lehetővé. A felszíni egység nem más, mint egy Z-80-as mikroprocesszor felhasználásával készült speciális feladatú mikrokomputer. A szonda által mért fizikai paramétereket (gamma-sugár visszaszórás, neutronvisszaszórás, nyomás, folyadékellenállás, hőmérséklet, természetes potenciál, áramlási sebesség) a felszíni egység megjeleníti az alfanumerikus kijelzőn, a kiíró berendezés lehetővé teszi a gyors helyszíni értékelést, de az adatok tárolhatók is a ké-

sőbbi részletes számítógépes feldolgozásra.

A műszer család egyik érdekese tagja az a nagy érzékenyséű szonda, amely egyidejűleg méri a hőmérsékletet, a folyadékellenállást és a vízáramlás sebességét.

Az eszköz ideálisan felhasználható az újonnan le-mélyített vízkutató fúrások kezdeti paramétereinek mérésére, lehetőséget teremtve a beavatkozás, illetve a ki-termelés optimális megválasztásához, a jó minőségű vizet adó rétegek kijelöléséhez, a hidrogeológiai, hidro-kémiai és geotermikus viszonyok tisztításához.

Az intézet törekvése az volt, hogy a műszer család egyben alkalmas legyen olyan környezetvédelmi észlelő (monitoring) hálózatban történő rutinszerű felhasználásra, amelynek célja a vízminőség változásának folyamatos nyomonkövetése, előrejelzése.

Ne terhelje barátait...
Vegyen inkább

KÖLCSÖN UTÁNFUTÓ!

Utánfutók kölcsönözhetőek
csőszállító, ketreces,
egyedi állatszállító
felépítménnyel is.

Nyitva egész héten 7—18 óráig.

Cég: Nagy Ferencné
Szőreg, Iskola u. 6.
Telefon: 55-087.

Ebédeljen az
**ARANYLABDA
ÉTTEREM**BEN,

(Tápé, Budai N. A. u. 27.)

Mi minden vasárnap
10% engedményt
adunk
az ebéd árából.

Igy önnek is megéri.

Vincze Istvánné
cégtulajdonos.

ÚJRA MEGNYÍLT!

A **Rokolya** méteráru.

Olcsón vásárolhat!

Hétfőtől—péntekig 9—17 óráig
Szombaton: 9—13 óráig
Szeged, József A. sgt. 38. szám alatt.

Tisza Fűszért szegedi raktárháza

**pénzügyi előadót
(pénztárost)
és könyvelőket keres**
felvételle.

Jelentkezés: dr. Gaál Istvánné
igazgatóhelyettesnél.

Kisteleki
Új Élet Mgtsz
1990. február 16-án
10 órakor

**árverést
rendez**

a következő gépekre:

**MTZ erőgépek
permetezőgépek
markoló**

Árverés helye:

a termelőszövetkezet
központi majorjában,
Kistelek

**Akarja Ön
keveréktakarmány
felhasználását
olcsóbbá tenni?**

Ha 50 km-es körzeten
belül 50 q-t szállítat,
akkor a tápos műanyag-
zsák mindenkori áráért
ömlesztve házhoz szállítjuk.
50 km-es körzeten
túl is vállalunk fu-
vart.

Érdeklődni:
55-255/7-es melléken
Tasi Jenőnél.

A conductor hobbija

Ki ne emlékezne a bukaresti képrombolókra? Arra, hogy ég a vezér jól ismert, kortalan képe, az egyetlen, amely hivatalban, pravoszláv parókián, úton-útfélen tudatta jelenlétét. Ez volt „a” fénykép. Hát a többi remekbe sikerült példánnyal mi lesz? Ceausescu ugyanis szenvedélyesen fényképezte magát. Mint a Romania Libera megírta, csupán a pártlap fotósai annyi színes képet készítettek róla, hogyha ezt egymás mellé raknák, 15 ezer négyzetméternyi területet takarna el. Vagyis akkor földdarabot, amely 600 háztáji parcellát tenne ki. És akkor még nem beszélünk a többi rajongó képeiről! E sajátos fotóhobbit a Romániai Magyar Szó a következővel teszi teljessé: „Uralkodásának első perceitől nem túrta meg a róla készült természetes, személyes és környezetét valóságúen ábrázoló felvételek közlését.”

Megkezdődött tehát a képek „kiigazítása”, s ez a retusálástól a mind orcátlanabb hamisításig terebélyesedett. Az Agerpres fotósai véget nem érő dokumentumregényt tudatta jelenlétét. Ez volt publikálhatnának a fényképhamisítás magasiskolájáról. A román hírgyűnőkségek fotó-tékájából megdöbbentő dokumentumok kerülnek elő. Az egyik legérdekesebb a napokban jelent meg. Ezek szerint a több ízben közzétett ENSZ-közgyűlési kép is hamisítvány. A román diktátor 1970-es közgyűlési fellépésekor ugyanis a terem csaknem kiürült, ezt azonban a romániai olvasónak nem kellett tudnia. „Fotóművészeink” tehát elvégezték a műtétet: az emelvényre beragasztották „apukát” egy olyan szónok helyébe, akit zsúfolt terem hallgatott. Azt viszont nem vette észre a gyakorlatlan szem, hogy a hallgatóság között maga Ceausescu is megtalálható.”

A Műszaki Konfekciógyár
középfokú végzettséggel,
legalább 3 éves szakmai gyakorlattal,
SZTK-ügyintéző tanfolyammal rendelkező

SZTK-ügyintéző
munkavállalót keres felvételre.

Fizetés megegyezés szerint.

Jelentkezni lehet:

Műszaki Konfekciógyár Munkaügyi és Bérosztály
Szeged, Dorozsmai út 14. Telefon: 14-855.

Gold Star
távirányítós
videomagnó

* 30 900 Ft-os *

reklámáron

A SZŐREGI GAZDABOLTBAN!

Telefon: 55-283.

A Dél-Tisza Menti Áfész
Értesíti Tisztelt Tagjait,
hogy az 1989. évben
befizetett nagyszegű

ALAP- ÉS CÉLRÉSZJEGYEK

után-kiadott sorsjegyek sorsolása 1990. január 30-án megtörtént.

A nyertes sorsjegyek számai a következők:

1/12	5/41	7/15	11/96	18/21	27/70
2/49	5/5	7/59	13/22	19/5	29/15
2/81	6/1	7/81	13/72	19/7	31/20
3/25	6/45	7/90	14/31	19/79	31/48
3/39	6/60	9/31	14/48	20/75	31/77
4/4	6/61	10/82	15/14	22/89	31/83
4/33	6/87	11/43	16/52	24/94	

A nyerményeket a Szeged Nagyrúházi műszaki osztályán lehet átvenni, a névre szóló kiértékelési levél ellenében, 1990. március 31-ig az áruházi nyitvatartási ideje alatt.

Szövetkezetünk 1990. január 1-től a már elhelyezett és újonnan befizetett célrészjegyek után évi bruttó 24% nettó 19,2% mértékű részesedést fizet.

Az 1990. évben újonnan befizetett minden 5000 Ft-ra ismételten sorsjegyet adunk, amelyek 1991. januári sorsoláson vesznek részt.

Igazgatóság

A DM-PRESS telefonszáma: 12-370
Közületeknek is!

Hívható: hétfő, csütörtök, péntek, szombat 9—13-ig
kedd: 9—15-ig
szerdán: 8—10-ig